

Rekabentuk Mesra Orang Kurang Upaya (OKU)

Standards

Terbitan:

Persatuan Pengguna-Pengguna Standard Malaysia
(STANDARDS USERS)

ISBN 983-43940-3-5

Persatuan Pengguna-Pengguna Standard Malaysia

No. 24, Jalan SS 1/22A

47300 Petaling Jaya,

Selangor Darul Ehsan, Malaysia

Tel : + 603 7877 4741

Faks : + 603 7873 0636

E-mel : info@standardsusers.org

Laman Web : www.standardsusers.org

© **Standard Users 2008**

Cetakan Pertama - Oct 2008

Berkenaan Siri Pandangan / Posisi Standards Users

Persatuan Pengguna-Pengguna Standard Malaysia (Malaysian Association of Standards Users) atau Standards Users telah menerbitkan Siri Pandangan atau Posisi Standards Users pada tahun 2007. Ia merupakan penerbitan bersiri tentang pendapat dan pandangan Standards Users tentang isu-isu keselamatan produk dan perkhidmatan pengguna.

Siri ini juga memberikan tumpuan khas kepada isu-isu berkaitan rekabentuk mesra orang kurang upaya (OKU) dan tanggungjawab sosial (SR).

Standards Users akan menggunakan bahan terbitan sebegini untuk membentuk pemikiran dan mempengaruhi pendapat pembaca dengan tujuan meningkatkan kesedaran para pembaca tentang kepentingan standard, keselamatan, membina masyarakat yang prihatin kepada keperluan OKU dan tanggungjawab sosial.

Ia juga boleh mencetuskan perbincangan atau usaha untuk menggubal / mengulas polisi berkaitan standard, keselamatan, keperluan OKU dan tanggungjawab sosial.

Kami berharap para pembaca mendapat manfaat daripada Siri Pandangan atau Posisi Standards Users.

Sekian.

Datuk Marimuthu Nadason
Presiden

Rekabentuk Mesra Orang Kurang Upaya (OKU)

~~~~~

Latar Belakang

Orang kurang upaya (OKU) merupakan golongan yang paling tinggi yang dipinggirkan di dunia ini. Di Malaysia, terdapat 27 juta orang penduduk dan hampir 10% daripadanya adalah OKU. Berdasarkan data yang telah diterbitkan pada tahun 2006, Jabatan Kebajikan telah mendaftar 197,519 orang kurang upaya. Namun, sehingga kini, data tersebut didapati masih tidak dikemaskini.

Orang kurang upaya dan penjaga mereka hendaklah mendaftar dengan Jabatan Kebajikan. Langkah ini amat penting kerana ia dapat membantu Jabatan Kebajikan mengambil tindakan yang berkesan terhadap golongan ini dalam membantu meningkatkan kualiti hidup OKU.

Namun, untuk membina masyarakat yang secara khusus seperti ini, ia bukan sekadar mendaftar OKU di Jabatan Kebajikan. Kemudian memberikan hadiah, cenderahati, derma, pertunjukan amal serta memberikan barangan

semasa musim-musim perayaan. Ia juga bukan sekadar memberikan kerusi roda dan memberikan sorakan kepada mereka sewaktu sukan paralimpik atau sewaktu mereka menjadi senator, penceramah, pensyarah dan sebagainya.

Kami ingin menarik perhatian orang ramai mengenai kesukaran yang dialami oleh majoriti golongan ini yang kemungkinan besar mempunyai pendapatan di bawah purata pendapatan orang bukan OKU. Kami tidak dapat memberikan anggaran mengenai purata pendapatan OKU di Malaysia. Hal ini mungkin disebabkan tiada kajian yang telah dijalankan untuk menilai kualiti kehidupan orang kurang upaya. Situasi OKU mungkin diburukkan lagi dengan apa yang berlaku baru-baru ini, iaitu peningkatan dalam kos keperluan kehidupan seharian. Selain itu, kaum wanita daripada golongan OKU pula lebih dipinggirkan. OKU di kawasan luar bandar dan pedalaman mungkin mengalami nasib yang sama.

Pihak akhbar tempatan jarang menceritakan tentang kesusahan dan kesukaran yang dialami oleh masyarakat OKU di Malaysia. Mereka menjadi bahan cerita hanya apabila terdapat sesuatu acara, atau majlis berkaitan OKU. Jika tidak, tiada sesiapa yang mepedulikan nasib golongan ini.

Usaha oleh Jabatan Perkhidmatan Awam dan Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat – (KPWKM) Kebolehpayaan atau Ketidakupayaan?

Laporan dalam akhbar baru-baru ini menyatakan bahawa Jabatan Perkhidmatan Masyarakat merancang untuk meningkatkan pengambilan OKU bekerja dalam sektor kerajaan. Hal ini merupakan suatu langkah yang harus dipuji. Selain itu, pujian juga harus diberikan kepada KPWKM untuk usaha yang sama. Terdapat rancangan untuk menubuhkan jawatankuasa khas untuk menyelaraskan pengambilan OKU untuk bekerja di sektor kerajaan.

Rancangan ini merupakan suatu perkara yang baik. Namun begitu, jawatankuasa tersebut tidak merangkumi beberapa pihak berkepentingan

seperti Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Kementerian Pengangkutan, Kementerian Pembangunan Usahawan dan Koperasi, Kementerian Kerja Raya, dan Lembaga Lebuhraya Malaysia.

Pengangkutan awam dan jalan raya menjadi suatu kesukaran kepada orang ramai yang menggunakannya untuk berulang-alik setiap hari ke tempat kerja dan rumah.

Bagaimanakah OKU dapat bersaing dengan tenaga kerja utama ini dan keadaan trafik yang sedia ada untuk pergi ke tempat kerja?

Hal-hal ini sememangnya akan melemahkan semangat OKU daripada berusaha. Berapa banyakkah laluan pejalan kaki yang mesra OKU? Sejauh manakah pemaju perumahan mengambil berat mengenai kepentingan OKU sewaktu mereka melaksanakan projek-projek perumahan? Berapa banyakkah stesen KTM yang mempunyai eskalator yang berfungsi? Kalau kita lihat bas dari Klang ke Kuala Lumpur, berapa banyak bas yang mempunyai akses mudah untuk OKU? Lif di KL Sentral yang terletak di luar kiosk aiskrim McDonalds (tingkat yang sama dengan pejabat tiket ekspres KLIA) sentiasa rosak atau tidak berfungsi. Perkhidmatan bus di LCCT yang terletak di tingkat bawah KL Sentral sentiasa menghalang jalan laluan ke tangga dan hanya terdapat tangga bergerak yang bergerak ke atas dan tidak ada eskalator yang turun ke bawah.

Apakah bentuk peralatan yang disediakan?

Banyak negara yang telah mengambil standard dan mengkanunkan undang-undang untuk melindungi hak dan meningkatkan taraf hidup OKU. Standard dan undang-undang tersebut memainkan peranan besar dalam menjaga keperluan OKU. Sebagai contoh, Panduan ISO/IEC 71:2001 menyediakan garis panduan untuk pembangun/pembentuk standard untuk mengambil kira

keperluan orang tua dan OKU.

Di Malaysia, terdapat Standard Malaysia tersendiri iaitu MS 1184, kod amalan akses untuk OKU untuk ke bangunan awam dan MS 1331, kod amalan untuk akses untuk OKU di luar bangunan. Undang-undang kecil bangunan seragam 1984 telah dipinda untuk menjadikan standard tersebut sebagai wajib pada tahun 1990 untuk bangunan supaya ia dapat menyediakan akses yang membolehkan OKU untuk keluar masuk bangunan.

Standard Malaysia (MS) adalah dokumen rasmi yang telah dibangunkan melalui persetujuan sebulat suara dan berdasarkan standard antarabangsa yang dibangunkan oleh Jabatan Standard Malaysia. MS, dalam konteks OKU, menyediakan garis panduan untuk rekabentuk bangunan yang memasukkan rekabentuk universal.

The Malaysian Persons with Disabilities Act 2007 telah didraf pada 2002. Namun, tidak ada apa yang boleh dibanggakan kerana ia hanya sekadar buku teks tentang hak dan bukannya untuk kegunaan lain. Walaupun dokumen mengambil masa sehingga 5 tahun sebelum dibentangkan di parlimen, namun isi kandungannya tidak banyak yang dapat membantu OKU. Dengan menandatangani konvesyen Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu (PBB) dalam Hak untuk OKU (UNCRPD), ia menunjukkan hasrat Kerajaan Malaysia untuk meningkatkan taraf hidup OKU. *Kami berharap ia bukanlah hanya sekadar melepaskan batuk di tangga.*

Konvesyen PBB tersebut di atas menerima kategori yang luas berkenaan OKU dan mengesahkan bahawa semua orang yang mempunyai kecacatan yang berbagai-bagai haruslah juga menikmati segala hak dan kebebasan asasi. Ia merangkumi 50 prinsip dan menjelaskan bagaimana semua kategori berkaitan hak bagi OKU dapat diamalkan secara efektif. Konvensyen PBBB juga menegaskan supaya **hak perlindungan OKU harus dikuatkuasakan.**

Kita mempunyai pelbagai undang-undang, peraturan, standard, dan garis panduan untuk OKU, tetapi semua ini tidak bermakna jika tidak dikuatkuasakan.

Tidakkah menteri KPWKM tersebut sedar bahawa terdapat Undang-Undang Kecil Bangunan Seragam yang merujuk kepada MS 1184 dan MS 1331 dan hampir semua bangunan, termasuk bangunan kerajaan dan bangunan awam tidak mematuhi standard tersebut. Malaysia telah ketinggalan dalam usaha untuk membangunkan kemudahan untuk OKU jika dibandingkan dengan negara-negara seperti Jepun, EU, New Zealand dll.

Cadangan dan Permintaan daripada Persatuan Pengguna-Pengguna Standard Malaysia – Bahagian Reka Bentuk Mesra Pengguna Kurang Upaya.

1. Pihak Berkuasa Tempatan dan Kerajaan haruslah menjadi contoh dalam memastikan setiap tempat kerja, pengangkutan awam dan jalan raya adalah direkabentuk untuk kegunaan semua anggota masyarakat.
2. Majikan dan penyedia perkhidmatan haruslah mematuhi peraturan dan undang-undang standard berkaitan dengan OKU. Program-program yang dapat meningkatkan kesedaran dan kepekaan terhadap keperluan pekerja OKU haruslah dimulakan oleh sektor swasta dan syarikat berkaitan kerajaan.
3. Mengadakan promosi untuk meningkatkan kesedaran dalam kalangan, masyarakat awam untuk menghargai sumbangan OKU terhadap pembangunan negara dan mengelakkan prejudis sosial.

4. Menggalakkan kajian dan pembangunan serta inovasi terhadap rekabentuk universal untuk barangan dan perkhidmatan. (*JR mass transit lines* di Jepun adalah rekabentuk universal dan merupakan Rekabentuk Paling Mesra OKU di dunia. Jepun juga mempunyai sebuah institusi penyelidikan yang khusus untuk Rekabentuk Mesra OKU atau Rekabentuk Universal.
6. Meningkatkan kajian dan penyelidikan dalam alat bantuan OKU dan ergonomik
7. Mengenal pasti isu sensitif berkaitan golongan wanita yang kurang upaya.
8. Peluang pembelajaran seumur hidup – menegaskan hak mereka sebagai warganegara dan meningkatkan taraf hidup.
9. Program jangka panjang boleh dijalankan dengan lebih baik dengan mengenakan tindakan tegas terhadap pihak yang tidak mematuhi, keperluan berkaitan dengan keselamatan dan kesihatan OKU, seperti pengangkutan awam dan sistem jalan raya serta akses untuk bangunan awam seperti bank, pejabat pos, sekolah dan hospital.

PERSATUAN
PENGGUNA-PENGGUNA
STANDARD MALAYSIA

Pembela KUALITI ANDA

Tugas dan Tanggungjawab Kami:

- Mendidik pengguna tentang kepentingan standard dalam memastikan keselamatan produk dan perkhidmatan pengguna
- Mengambil bahagian dalam pembangunan Standard Malaysia untuk mengenalpasti hal-hal berkaitan keselamatan, kesihatan, kualiti serta penyampaian produk dan perkhidmatan yang melibatkan pengguna.
- Melaksanakan aktiviti-aktiviti untuk meningkatkan kesedaran dan mempromosikan kepentingan standard di kalangan pengguna dan pihak-pihak berkepentingan (industri dan kerajaan).
- Memastikan bahawa pengguna diberikan maklumat, pengetahuan dan kesedaran yang secukupnya mengenai standard dan standardisasi.

Persatuan Pengguna-Pengguna Standard merupakan satu-satunya organisasi yang terlibat dalam mempromosikan kepentingan standard untuk keselamatan dan kesihatan pengguna serta alam sekitar di Malaysia.

www.standardsusers.org

Aktiviti Kami

Promosi:

- Risalah-risalah mengenai keselamatan produk, pelabelan, standards, standardisasi, dll
- Siri buku- buku aktiviti untuk pengguna muda.
- Modul latihan
- Penampilan dan rencana di media dll
- Pertandingan dll

Pembelaan:

- Mempengaruhi polisi keselamatan produk pengguna dan tanggungjawab sosial.
- Kajian dan kaji selidik untuk mengumpulkan persepsi/ kelakuan pengguna berkaitan keselamatan, kualiti, dan kesejahteraan umum.
- Menyalurkan input berkenaan keselamatan, kualiti, dan prestasi produk serta perkhidmatan pengguna kepada penggubal dasar.

Program-program promosi:

- Bengkel sekolah
- Bengkel, seminar, dan latihan kesedaran di institusi pengajian tinggi
- Latihan untuk pelatih berpotensi untuk lebih melibatkan diri dalam aktiviti-aktiviti promosi
- Latihan kesedaran untuk masyarakat sivil, pemimpin komuniti dan organisasi swasta.
- Latihan untuk wakil-wakil industri tentang kepentingan standard.

Penglibatan Pengguna dalam Pembangunan Standard

Penglibatan di peringkat Nasional

- Ahli Majlis Standard dan Akreditasi Malaysia MSDAM;
- Ahli Jawatankuasa Standards Kebangsaan (MyNSC)
- Ahli Jawatankuasa Elektroteknikal Kebangsaan (MyENC)
- Ahli Jawatankuasa Penasihat Pensijilan SIRIM QAS International Sdn Bhd
- Ahli Jawatankuasa Standard Industri (ISC), Jawatankuasa Teknikal (TCs) dan Kumpulan Kerja (WG), contohnya:
  - ISC S untuk Perkakas Elektrik
  - ISC U untuk Makanan dan Produk Makanan
  - TC untuk Pengubahsuaian organisma secara genetik
  - TC untuk Keselamatan Makanan
  - TC untuk Pelabelan Eko
  - WG untuk Sistem Harmonisasi Global (GHS)
  - WG untuk Beras
  - WG untuk Sisa Pejaldan lain- lain

Penglibatan Antarabangsa

- Pengerusi bersama Penglibatan Pengguna Asian (ANCO)
- Co-Convenor Kumpulan Kerja Keselamatan Produk ISO COPOLCO
- Mesyuarat Kumpulan pengerusi ISO COPOLCO
- Ahli pakar ISO Kumpulan Kerja untuk ISO 26000
  - Panduan Tanggungjawab Sosial.
- dan lain- lain.

Mengenai Persatuan Pengguna - pengguna Standard Malaysia

Persatuan Pengguna-Pengguna Standard Malaysia merupakan organisasi bukan kerajaan yang ditubuhkan pada September 2004 dengan sokongan daripada Jabatan Standard Malaysia- sebuah badan kerajaan di bawah Kementerian Sains, Teknologi, dan Inovasi (MOSTI).

Persatuan ini mewakili kepentingan pengguna dalam pembangunan standard di peringkat kebangsaan dan antarabangsa.

Di samping usaha untuk meningkatkan kualiti hidup pengguna, kesejahteraan alam sekitar dan perkembangan industri, Standards Users berusaha untuk meningkatkan kesedaran tentang kepentingan mematuhi keperluan standard demi keselamatan pengguna dan alam sekitar.

Visi

Standards Users bertujuan untuk menjadi badan akreditasi pilihan untuk produk dan perkhidmatan pengguna dan seterusnya menjadi organisasi dengan kedudukan kewangan tersendiri dan berasaskan nilai- nilai tanggungjawab sosial.

Misi

Kami ingin mewujudkan kesedaran tentang kepentingan standard untuk keselamatan pengguna dan pembangunan industri dengan memperkasakan pengguna dan diiktiraf antarabangsa. Kami ingin mencapai nilai-nilai tersebut berdasarkan:

- **kualiti** • **dedikasi** • **keikhlasan** • **hormat**
- **kebertanggungjawaban** • **kerjasama**

standard & anda

Apa Itu Standard?

Standard menggariskan ciri-ciri dan keperluan yang akan dipatuhi oleh pengeluar produk dan penyedia perkhidmatan untuk memastikan produk dan perkhidmatan adalah SELAMAT untuk pengguna dan alam sekitar.

Pematuhan kepada standard memberikan peluang untuk pengguna menikmati produk dan perkhidmatan yang selamat sambil memuaskan citarasa / kualiti.

Dua Jenis Standard:

Mandatori

- Dikuatkuasa oleh undang-undang; contohnya:
  - Peraturan Kawalan Kosmetik dan Dadah 1984,
  - Peraturan Makanan 1985
  - Peraturan Elektrik 1994

Voluntari (Suka Relu)

- Dipatuhi tanpa paksaan undang-undang; contohnya:
  - Pelabelan penjimatan tenaga peti sejuk, lampu dan penyaman udara.
  - Pelabelan kitar semula

Kepentingan Standard untuk Pelbagai Pihak Berkepentingan atau 'Stakeholders'

- **Untuk Pengguna**
Kualiti, keselamatan, ketahanan, keberkesanan, pemeliharaan alam sekitar
- **Untuk Peniaga**
Kepercayaan & keyakinan pengguna dan pengiktirafan serta akses kepada pasaran
- **Untuk Kerajaan**
Instrumen penting bagi mencapai objektif penguatkuasaan, pengawasan, pemantauan, pengujian dan merangka polisi.

Contoh-contoh Standard Untuk Keselamatan Pengguna:

STANDARD UNTUK MAKANAN

- HACCP (MS1480 : 2007) memastikan supaya produk makanan yang dihasilkan tidak menyebabkan ancaman kuman, bahan kimia dan bendasing merbahaya.
- Standard untuk pengeluaran produk HALAL (MS 1500 : 2004 Garis paduan umum mengenai pengeluaran, penyediaan, pengendalian dan penyimpanan makanan halal) membantu dalam pengeluaran produk HALAL.

STANDARD BARANGAN KOSMETIK DAN PERUBATAN

- Adalah menjadi keperluan undang-undang bagi syarikat pengeluar dan pemborong barangan kosmetik, perubatan, farmaseutikal untuk mendapatkan pensijilan GMP (Amalan Pengilangan Baik). Tanpa pensijilan GMP, produk tidak akan diberikan nombor pendaftaran MAL maka tidak boleh dipasarkan kepada pengguna di Malaysia.

STANDARD UNTUK PERALATAN / PERKAKAS ELEKTRIK

- Peraturan Elektrik 1994 (Electricity Regulations 1994) memperuntukan keperluan mandatori bagi pensijilan peralatan elektrik. SIRIM Berhad diberi tanggungjawab oleh Suruhanjaya Tenaga untuk menjalankan pengujian produk dan memberikan sijil dan label bagi produk yang telah lulus ujian. Peraturan ini dikuatkuasakan oleh Suruhanjaya Tenaga (ST).

STANDARD BERKAITAN PERLINDUNGAN ALAM SEKITAR dan PENGGUNAAN LESTARI

- **Taraf (rating) penggunaan tenaga** bagi peti sejuk
Memberikan maklumat tentang kecekapan penggunaan tenaga oleh peti sejuk. Skim ini telah dibangunkan oleh Suruhanjaya Tenaga.
- **Produk Mesra Alam - Eko-label**
Memberi peluang kepada pengguna untuk mendapatkan maklumat berkaitan alam sekitar yang tepat tentang produk dan perkhidmatan. Pematuhan kepada standard mesra alam diketahui melalui kewujudan label mesra alam. Standard ini dibangunkan untuk barangan elektrik, plastik, bahan pencuci dan kertas.

RUANGAN PUSAT KHIDMAT ADUAN PENGGUNA NASIONAL (NCCC)

NCCC

No. 1D-1, Bangunan SKPPK,
Jalan SS9A/17,
47300 Petaling Jaya, Selangor
Tel : 03-7877 9000
Faks : 03-7874 8097
Emel : nccc@eraconsumer.org
www.eraconsumer.org

ADIL ● PROFESIONAL ● BERKESAN

Tentang Standards Users

Persatuan Pengguna-Pengguna Standard Malaysia merupakan organisasi bukan kerajaan yang ditubuhkan pada September 2004 dengan sokongan daripada Jabatan Standard Malaysia- sebuah badan kerajaan di bawah Kementerian Sains, Teknologi, dan Inovasi (MOSTI).

Persatuan ini mewakili kepentingan pengguna dalam pembangunan standard di peringkat kebangsaan dan antarabangsa.

Di samping usaha untuk meningkatkan kualiti hidup pengguna, kesejahteraan alam sekitar dan perkembangan industri, Standards Users berusaha untuk meningkatkan kesedaran tentang kepentingan mematuhi keperluan standard demi keselamatan pengguna dan alam sekitar.

Visi

Standards Users bertujuan untuk menjadi badan akreditasi pilihan untuk produk dan perkhidmatan pengguna dan seterusnya menjadi organisasi dengan kedudukan kewangan tersendiri dan berasaskan nilai-nilai tanggungjawab sosial.

Misi

Kami ingin mewujudkan kesedaran tentang kepentingan standard untuk keselamatan pengguna dan pembangunan industri dengan memperkasakan pengguna dan diiktiraf antarabangsa. Kami ingin mencapai nilai-nilai tersebut berdasarkan:

- kualiti • dedikasi • keikhlasan • hormat • kebertanggungjawaban • kerjasama

Standards

Persatuan Pengguna-Pengguna Standard Malaysia

No. 24, Jalan SS1/22A

47300 Petaling Jaya,

Selangor Darul Ehsan, Malaysia.

Tel : + 603 7877 4741

Faks : + 603 7873 0636

E-mel : info@standardsusers.org

www.standardsusers.org

ISBN 978-983-43940-3-5

9 789834 394035